Гости Утиска недеље изнели су различите ставове о бојкоту избора. Док је за политиколога Бобана Стојановића то одраз борбе и механизам притиска да би изборни услови убудуће били бољи, за спољнополитичког аналитичара Бошка Јакшића бојкот је пут опозиције у "зимски сан" и изолацију. Представница удружења "1 од 5 милиона" Валентина Рековић оценила је да је опозиција која бојкотује обесмислила бојкот, да покушава да изда Споразум са народом, а има замерке и на кампању бојкота парламента.

На питање да ли се сећа неке идеје која је узнемирила власт као што је идеја о бојкоту, спољнополитички коментатор Бошко Јакшић каже да се плаши да и так није, иако би, како каже, волео да јесте. "Плашим се да је више то представа оних који су за бојкот, да би показали да су важнији и озбиљнија страшила власти, него што објективно јесу", рекао је гост Утиска, наводећи да му се чини да је власт припремила механизме одбране и заштите од идеје од бојкота. Процењује да је она тренирала то, на ситуацији с обе стране у парламенту, па је, како каже, предузела неке припремне радње спремајући се за бојкот избора.

"Власт је та која је успела да добије подршку Запада, опозиција која тражи бојкот није добила", подвлачи Јакшић. Главни циљ бојкота - да делегитимизује власт у крњем парламенту, сматра да неће бити остварен, јер ће власт "уз подршку споља и уз помоћ малих сателитских савезника које ће окупити у парламентарном сазвежђу сада кад је скинула цензус на три посто", обезбедити легитимитет. "Мој утисак је да се власт не плаши бојкота, као што бисмо ми можда прижељкивали", навео је Јакшић.

Власт је та која је успела да добије подршку Запада, опозиција која тражи бојкот није добила

Политиколог Бобан Стојановић, с друге стране, каже да је довољно погледати средину 2018. и почетак 2020. године, да би се видело да је власт "озбиљно уплашена због бојкота избора". Пре годину и по власт је имала својих 50 одсто, на републичком нивоу апсолутну власт и готово сву на локалу, док је опозиција таворила у прављењу неких нових странака и покушају да некако артикулише политику, додао је. "Ако погледамо ситуацију данас, мени изгледа да живимо у једној озбиљној кризи која је управо настала због идеје бојкота", наводи Стојановић. Каже да кад релевантна опозиција не учествује на изборима - више нема нормалне земље и нормалних околности. "То наравно мора утицати и на резултате избора. Нисам сигуран да ће Запад, као што је господин Јакшић рекао, тако олако прогледати кроз прсте томе". Подсетио је да су сада долазили европарламентарци, што није био случај пре две године, и да је то, како каже, довољан показатељ да постоји нека врста проблема, што је, додаје, показао и последњи извештај ЕК. Европарламентарци су покушали ситуацију да реше, очигледно да ситуацију нису решили, али ће, оцењује гост Утиска, тек да је решавају.

"Чак и да Запад да легитимитет изборима, Александар Вучић неће бити у позицији у којој је био. Ја мислим - криза већ постоји, тек ће нарасти у изборном дану, а тек оно што после тога следи биће права политичка криза, око које ће и Запад, али и други међународни чиниоци морати озбиљно да се позабаве и да је решавају", рекао је Стојановић и додао да у земљи тада више неће бити стабилности. Додао је да је Вучић имао подршку Запада зато што је био фактор стабилности, а оценио је да је данас Србија све, само "није демократска земља".

Валентина Рековић, чланица удружења "1 од 5 милиона" које је крајем јануара одлучило да престане са бојкотом и изађе на изборе, је рекла да се може сагласити са тиме да Србија није демократска земља и да нема услова за фер и слободне изборе. Ипак, на почетку, осврнула се на бојкот парламента, наводећи да је он требало да има за резултат делигитимизацију "Скупштине као Вучићевог циркуса". "И то смо могли да имамо у децембру 2018. године, да су посланици стварно бојкотовали тај парламент, да су вратили мандате... Да су тад показали да су јединствени, могли смо да имамо ово што сада хоће... Они су нам појели годину и више дана".

Оценила је да се кампања бојкота парламента не ради добро - да је у питању само бојкот скупштинске сале, истичући да се у све кретало два пута - 5. октобра и 1. фебруара, опет. "Све то за резултат има да се обесмисли бојкот и да се изда Споразум са народом, јер кад су други пут кренули у бојкот, они су понудили нову декларацију", додала је гошћа Утиска. Каже да су у удружењу "1 од 5 милиона" решили да изађу на изборе јер је бојкот обесмишљен, јер опозиција у бојкоту потура нови документ и нове

људе.

Вучић је имао подршку Запада зато што је био фактор стабилности, а данас је Србија све, само "није демократска земља"

"Ми смо решили да Споразум са народом, који они покушавају да издају, изнесемо у изборном процесу пред народ, да народ каже да ли су те вредности Споразума са народом вредне да уђу у Скупштину Републике Србије", додала је чланица "1 од 5 милиона".

На констатацију да то уноси конфузију, каже да су у том удружењу веровали у идеју бојкота система, да су веровали да ће се за то залагати опозиција, а да је она узела, како каже, само делић - бојкот избора.

Стојановић подсећа да је удружење "1 од 5 милиона" било платформа која је окупила и грађане и већину опозиционих партија и понудила Споразум са народом и бојкот избора. "За мене, као грађанина, сте носиоци те идеје и у том смислу ви једини нисте смели да прекршите то", истакао је.

Јакшић додаје да не може ништа да схвати око свега што износи удружење "1 од 5 милиона", питајући какав је то театар апсурда у политици. "Ви имате ту флоскулу, "ми уносимо бојкот у Скупштину, да би онда" не знам шта... Мени то толико конфузно делује, да ми се то уклапа у још једну конфузију коју сам добио ових дана - да Српска листа не признаје Владу Косова, али има двојицу министара у тој влади". Оцењује да је то побочна ствар која је идеју бојкота одвела на неку странпутицу и мистерију, у којој "ми не можемо да пронађемо шта сте ви хтели, а нисам сигуран да знате и ви шта сте хтели", рекао је, обраћајући се представници "1 од 5 милиона".

Рековић: Не кршимо Споразум са народом, чувамо га

Рековићева истиче да "1 од 5 милиона" не крши Споразум са народом, већ да га,

напротив, чувају, и да његове вредности "уносе у Скупштину". "Ја не могу да вам кажем како ће изгледати бојкот система кад се унесе у Скупштину", каже Рековић, додајући да ако то исприча "може да изађе из емисије и да не ради ништа до избора".

Ми живимо у једном облику политичког режима где су избори фарса и фасада, где власт све јако добро приреми, ауторитарним методама, да на тим изборима не може да изгуби власт

Стојановић, осврћући се на расположење међу бирачима, каже да му делује да су грађани и симпатизери већине опозиционих странака за то да опозиција бојкотује изборе, јер је дан избора, како наводи, само потврда оног што се зна унапред, да они знају да је њихов глас унапред изгубљен, "Ми живимо у једном облику политичког режима где су избори фарса и фасада, где власт све јако добро приреми, ауторитарним методама, да на тим изборима не може да изгуби власт".

Бирачи су, према његовом мишљењу, поприлично разочарани оним што се дешава претходних осам година. Стојановић додаје да је Вучић правио изборе на сваке две године да би мобилисао своје бираче на крилима победе, а да би присталице опозиције демотивисао и пасивизирао, послао их што даље од политике... "По мени, ако опозиција изађе ове године на изборе, то би био још један катастрофалан изборни пораз, управо из свега овога што је годинама припемано - од медија, од притисака, свега онога што се говори о изборним условима... Да би они додатно пали у стање апатије. Бојкот, иако звучи парадоксално, треба да понуди наду да ће доћи слободни и фер избори", рекао је.

Бојкот као средство борбе - за и против

Стојановић је објаснио да је бојкот механизам да се изврши притисак да би изборни услови били бољи, а да се изласком на изборе пристаје на учествовање у оваквом политичком животу, питајући зашто би онда власт било шта поправила.

Јакшић је сагласан са тиме да не постоје фер услови за изборе, али није сагласан са методологијом борбе. "Ја доживљавам бојкот као одлазак у зимски сан. Ја сам сада увређен што нисам добио услове какве сам тражио, очекивао, запомагао, молио за

помоћ у ЕУ, и пошто то нисам добио, ево ја се сада повлачим и бојкотујем", каже гост Утиска, додајући да је политика стална борба.

Јакшић је рекао да је уверен да је резултат бојкота парламента, уличних протеста и критике из ЕУ - то што су почеле ствари да се мењају, иако се, како каже, мењају минимално, козметички. Сматра да бојкот није последње средство, како говоре "бојкоташи", додајући да има много начина на које се може притискати власт, много метода грађанске непослушности.

Шта ћемо са тим гласачима, који ће дати легитимитет изборима, кад изађу на бирачко место - за кога ће они да гласају, хоће ли да гласају за Фирере, Вацићe и друге Вучићеве "Фракенштајне" или за "1 од 5 милиона"

Јакшић истиче и да бојкот спречава, а избори би, каже, томе допринели - да се рашчисти ситуација, односно да се види ко је проевропска опозиција, ко је десна, проруска опозиција. Каже да се то оставља за нека друга времена, подсећајући да у овој опозицији имамо противприродну ситуацију, да је у њој крајња десница и левица.

За Стојановића је бојкот највећа борба - јер се опозиција одриче финансија и не прихвата мрвице за давање легитимитета власти. Јакшић на то каже да ће на тај начин опозиција саму себе да изолује, наводећи да верује да преносе из Скупштине гледа више људи него што се окупи на три протеста, и да је то прилика да се чује глас опозиције, без обзира на опструкцију Маје Гојковић. Подсећа да опозиција није обезбедила савезнике споља, јер су европарламентарци рекли "немојте да бојкотујете", сматрајући да ће они то негде "укњижити". "Финансијски сте се изоловали, добровољно сте предалу ту територију, не дахћете за врат више властима да се мењају, да нешто раде... На шта ћете да рачунате, на Вучићев алтруизам", упитао је.

Рековићева се осврнула на гласаче до којих идеје бојкота нису дошле. "Шта ћемо са оним гласачима до којих није стигла идеја бојкота, због такве кампање која је вођена? Шта ћемо са тим гласачима, који ће дати легитимитет изборима, кад изађу на бирачко место - за кога ће они да гласају, хоће ли да гласају за Фирере, Вацићe и друге Вучићеве "Фракенштајне" или за "1 од 5 милиона". С друге стране, сви грађани који се искрено боре бескромпомисно против мафијашког режима Александра Вучића и картела његовог, који је у овом тренутку Влада Републике Србије, јесу 1 од 5 милиона", рекла је,

додајући да су то они и који гласају за њих, али и који не изађу.

Стојановић каже да је све то у реду, али да је одлука удружења "1 од 5 милиона", према његовом мишљењу, погрешна, и да неће, како оцењује, утицати ни на бојкот ни на резултате избора. Не знам чије би то бираче Вацић и Фирер могли, од оних који бојкотују, да преузму, додаје. Сагласан је са Рековићевом око тога да што више грађана мора да сазна зашто бојкот.

(H1)